

Z našich farem

Užitkovost podpořená výživou

Družstvo Agroben Střelice je podnik na Olomoucku, který se zabývá klasickou zemědělskou výrobou. Na výměře 850 hektarů zemědělské, respektive orné půdy pěstuje jak tržní, tak i krmné plodiny, které slouží potřebám živočišné výroby zastoupené chovem holštýnského skotu. Přestože v produkční stáji se 250 dojnicemi nenajdete žádnou technologickou „novinku“, která by zvířatům zlepšila welfare a současně i přinesla úsporu lidské práce, chovatelé evidují užitkovost blízkou se jedenácti tisíci litry mléka. Podle zootechnika Karla Havlíčka za těmito vynikajícími výsledky stojí především optimální kvalita objemných krmiv a zodpovědný přístup ošetřovatelů.

Uvedené družstvo se třiceti zaměstnanci sídlí v obci Střelice, jež je součástí města Uničov v Olomouckém kraji. V nadmořské výšce okolo 240 metrů hospodáři na 850 ha orné půdy, na níž pěstují obilniny, řepku a krmné plodiny pro výrobu objemných krmiv.

„V rostlinné výrobě se zaměřujeme na pěstování obilnin, konkrétně 450 ha máme oseto sladovnickým ječmenem a 80 ha pšenicí. Na výměře 115 ha dále pěstujeme řepku, na 20 ha zelené proso, na dalších 85 ha máme vojtěšku, na 90 ha kukuřici na siláž a na deseti hektarech kukuřici na zrno. Provozujeme posklizňovou linku a na veškerou produkci rostlinné výroby máme sklady s kapacitou na 3500 tun,“ vypočetl na úvod zoo-technik Karel Havlíček.

Pokud jde o výrobu objemných krmiv, se senážemi zde začínají podle počasí zpravidla v květnu. Další seče pak vycházejí na červen, červenec a srpen, někdy se povede i pátá seč. Letošní sklizeň kukuřice na siláž se v porovnání s předešlými roky zpozdila asi o dva týdny, respektive se sklízela od poloviny září. S ohledem na počasí a stav porostu pak následovala sklizeň vlhkého kukuřičného zrna (CCM) a potom sklizeň kukuřice na zrno.

„Sklizeň objemných krmiv si hlídám ve spolupráci s agronome. Na kvalitu vojtěško-

Karel Havlíček má více než dvacetiletou zootechnickou praxi

vých senáží a kukuřičných siláží klademe velký důraz, což se odráží v dobré užitkovosti krav. Máme relativně štěstí, že hospodaříme v mírnějším pásmu, kterému se vyhýbají silné větry stejně jako i extrémní srážky a krupobití. Suchem proslulý rok 2018 byl pro nás specifický v tom, že díky převažující těžké půdě a vyšší hladině podzemní vody nevznikly tak velké ztráty,“ pokračoval zootechnik s více než dvacetiletou praxí.

Stará, ale stále funkční stáj

V živočišné výrobě se Družstvo Agroben Střelice specializuje na produkci mléka, přičemž k chovu holštýnského skotu využívá dvě farmy. A to v Benkově, kde je jak produkční stáj se 250 dojnicemi, tak i ustájovací kapacity pro pětadvacet vysokobřezích jalovic a konečně i dvacet telat v boudičkách. Na farmě ve Střelicích jsou mladá zvířata, respektive osmdesát jalovic starších dvanácti měsíců, stejný počet jalovic do jednoho roku věku a čtyřicet telat na mléčném automatu. Býčky chovatelé nevykrmují, do věku tří měsíců je prodávají jako zástavové.

„Pokud jde o užitkovost, aktuálně máme 10 800 kg mléka na ustájenou dojnici. Veškerou produkci dodáme do mlékárny Kooperace a. s., Městečko Trnávka. Za rok to je v průměru dva miliony sto tisíc litrů mléka (asi 180 tisíc litrů měsíčně) v Q kvalitě se složkami 3,80 % tuku a 3,40 % bílkovin,“ prozradil dále Havlíček.

Krávy jsou ustájeny v rekonstruované průjezdné stáji, která dříve sloužila pro odchov býků. Lehací boxy se zastýlají slámou dvakrát denně rotačním rozdružovačem. Hnojná chodba se vyhrnuje dvakrát denně smykovým nakladačem. Kvůli zajištění požadovaného proudění vzduchu se na bočních stěnách vyboursala okna, přičemž na zimu se vytvořené otvory zakrývají fólií. Stáj má relativně nízký strop bez půdy, což při zmiňovaném zajištění požadovaného proudění vzduchu není na zá-

vadu. Prevenci proti tepelnému stresu dojnic pak významně napomáhá i původní střecha, která je odizolovaná.

„K dojení využíváme ještě starou rybinovou dojírnu Gascoigne melotte belgické provenience s dvakrát pěti dojícími stánkami z roku 1994, na kterou nám firma Boumatic nainstalovala v roce 2010 stájový software. Potřebné údaje ohledně nádoje tak mohou sledovat v počítači. Krávy dojíme dvakrát denně. Co se týče ošetření vemene, používáme tzv. mokrou cestu – jednorázové utěrky namočené v dezinfekčním roztoku. Dále dezinfikujeme vemeno po dojení, při zaprahování také preventivně používáme antibiotika do struků a znovu ošetřujeme dezinfekcí,“ doplnil Karel Havlíček.

Výživa a krmení

Krmení se dojnicím ustájeným na farmě Benkov zakládá dvakrát denně taženým míchacím krmným vozem Husky s horizontálním mícháním a objemem 9 m³ od italské společnosti Storti. Poradenství a kompletní výživu u všech kategorií skotu družstvu zajišťuje společnost VVS Verměřovice, s. r. o. „S východočeskou výživářskou společností dlouhodobě spolupracujeme. Pokud se nepletu, již to bude šestnáct let. Poslední čtyři roky k nám jezdí Ing. Petr Tobeš. O tom, že naše spolupráce funguje, vypovídá i umístění v okresních tabulkách, kde nám za celoroční užitkovost náleží stabilně 3. až 4. místo,“ pochvaloval si zootechnik.

V rámci fázové výživy na farmě připravují pět krmných dávek, a to pro skupinu krav v přípravě na porod, dále pro dojnice na vrcholu laktace, v rozdoji, na konci laktace a konečně pro krávy stojící na sucho.

„V krmné dávce pro krávy v rozdoji je 16,5 kg kukuřičné siláže, 15 kg vojtěškové senáže, 6 kg cukrovarských řízků, půldruhého kilogramu řepkového extrahovaného šrotu, 1,80 kg sóje obsahující 44 % NL, 5,8 kg obil-

Požadovanou výměnu vzduchu ve stáji chovatelé zajistili vybouráním oken

„Kravám před porodem se podává speciální krmná směs „příprava na porod“, po porodu pak dostanou startovací nápoj. Přípravuje se z jednoho balení Rumíku (0,5 kg) a 30 litrů vody a slouží také jako prevence proti posunutí slezu.“

ní směsi a konečně 0,6 kg slámy s přidavkem glycerolu (0,8 kg), palmového tuku (0,25 kg), sody, vápence, soli (0,25 kg) a minerální směsi (0,2 kg). Kravám na vrcholu laktace zakládáme krmnou dávku v podobě 19 kg kukuřičné siláže, 17 kg vojtěškové senáže, 7 kg cukrovských řízků, 1,4 kg řepkového extrahovaného šrotu, 2,2 kg sóje obsahující 44 % NL, 9 kg obilní směsi a konečně 0,3 kg slámy s přidavkem glycerolu (0,5 kg), palmového tuku (0,25 kg), sody, vápence, soli (0,25 kg) a minerální směsi (0,25 kg). V krmné dávce pro dojnice na konci laktace chybí sláma, sója, glycerol a palmový tuk a tvoří ji 17 kg kukuřičné siláže, 21 kg vojtěškové senáže, 4 kg cukrovských řízků, 2 kg řepkového extrahovaného šrotu, 4 kg obilní směsi a přidavek sody, vápence, soli (0,11 kg) a minerální směsi (0,15 kg). Krávy v přípravě na porod dostanou 18,5 kg kukuřičné siláže, 7 kg vojtěškové senáže, 5 kg cukrovských řízků, 2,3 kg řepkového extrahovaného šrotu a konečně 0,5 kg slámy s přidavkem glycerolu (0,4 kg), sody, vápence a soli (0,15 kg) a minerální směsi (0,15 kg). Krmná dávka pro krávy stojící na sucho je složená z 5 kg kukuřičné siláže, 15 kg vojtěškové senáže a 5,2 kg slámy s přidavkem minerální směsi (0,20 kg). Zbývá ještě dodat, že kravám v rozdoji, na vrcholu laktace a stojícím na sucho krmnou dávku zvlhčujeme dvěma, čtyřmi, respektive jedním litrem vody. Chtěl bych ještě pochválit Družstvo Agroben Střelice za týmovou práci okolo výroby objemných krmiv, protože výsledky každého rozboru mají velmi dobré parametry. Pochvalu si zaslouží také za udržovaný pořádek na silážních jamách. Oboje se totiž velkou měrou promítá do dobrých výsledků,

kterých chovatelé dosahují,“ konstatoval spokojeně Ing. Petr Tobeš.

Chovatelská práce

Kravám před porodem se podává speciální krmná směs „příprava na porod“, po porodu pak dostanou startovací nápoj. Přípravuje se z jednoho balení Rumíku (0,5 kg) a 30 litrů vody a slouží také jako prevence proti posunutí slezu. Již druhý den se otelené krávy převádějí do rozdojovací skupiny, kde se jim podává speciální krmná dávka, která usnadňuje celkovou regeneraci jejich organismu. Po třiceti dnech se přechází do skupiny dojnic na vrcholu laktace. „V rámci prevence kulhání kravám ošetřujeme paznehty a kou-

peme je. V létě k tomu účelu využíváme venkovní bazén, v zimním období pak průchozí vanu uvnitř stáje. Ke koupání používáme roztok modré skalice, ale pracujeme také s tekutými přípravky na bázi zinku a mědi. Formaldehydy nepoužíváme. Na ošetřování paznehtů máme objednanou službu, která jezdí třikrát do roka. Akutní případy si dělám sám,“ navázal Karel Havlíček.

Novorozená telata chovatelé po základním ošetření umísťují do individuálních boudiček, kde je napoprvé napojí mlezivem od matky. Po pěti dnech mlezivového období se jim dvakrát denně podává sušené mléko v celkové dávce šesti litrů. Po měsíci se telata stěhují na farmu Střelice, kde stráví bezmála dva měsíce (50 dnů) ve společných kotcích na mléčném automatu. Přitom v každém ze dvou k tomu účelu provozovaných kotců je dvacet telat.

„Ve druhé fázi mléčné výživy telatům zakládáme TMR a starter. Odstavujeme je v 80 dnech věku. Asi v pěti měsících jalovičky převádíme do stáje s boxovým ustájením, kde jim zkrmujeme již jen TMR. Vážíme je každé tři měsíce a na základě přírůstku je rozděluje do hmotnostně vyrovnaných skupin. Ve věku 13 měsíců je zapouštíme a ošetřujeme jim paznehty. V této době klademe důraz na to, aby netloustly a byly v optimální kondici, čemuž přizpůsobujeme krmnou dávku. Dva měsíce před porodem je převádíme na mléčnou farmu do Benkova a tím se celý kruh uzavírá. Pokud jde o reprodukční ukazatele, mezidobí je 380 dnů; inseminace interval je 69 dní, inseminace index 1,8; zabřezávání 44 % a servis perioda 99 dní. S ohledem na budoucnost provozované živočišné výroby bohužel musím konstatovat, že dnes nás netlačí technologie, ale problém vidím spíše v personálním zajištění provozu. A od toho se odvíjí rozhodnutí, kterým směrem budeme dále investovat,“ uzavřel naše setkání Karel Havlíček.

Martin Jedlička

(převzato z časopisu *Náš chov*)

Složení krmných dávek na farmě Benkov

Komponenta	Rozdoj	Vrchol laktace	Konec laktace	Příprava na porod	Suchostojné
Kukuřičná siláž	16,50	19,00	17,00	18,50	5,00
Vojtěšková siláž	15,00	17,00	21,00	7,00	15,00
Sláma	0,60	0,30	–	0,50	5,20
Cukrovské řízky	6,00	7,00	4,00	5,00	–
ŘEŠ	1,50	1,40	2,00	2,30	–
Sója 44 % NL	1,80	2,20	–	–	–
Obilní směs	5,80	9,00	4,00	–	–
Glycerol	0,80	0,50	–	0,40	–
Palmový tuk	0,25	0,25	–	–	–
Soda, vápenec, sůl	0,45	0,45	0,11	0,15	–
Minerální směs	0,20	0,25	0,15	0,15	0,20
Voda pitná	2,00	4,00	–	–	1,00